

Rozhodnutí Krajského soudu v Olomouci ze dne 22. 5. 1956, sp. zn. 5 Co 276/56

Číslo: 2/1957

Právní věta:

Prodej věcí svěřených do komise se uskutečňuje jménem příkazníka, takže mezi příkazcem a osobou třetí, kupujícím, nevznikají z kupní smlouvy práva ani závazky.

Nejvýše přípustnou prodejní cenu upotřebeného zboží nelze zvyšovat o odměnu, kterou si příkazník vyhradil pro případ uskutečnění prodeje zboží daného mu do komisního prodeje.

Soud: Krajský soud v Olomouci

Datum rozhodnutí: 22.05.1956

Spisová značka: 5 Co 276/56

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Cenové předpisy, Smlouva komisionářská, Smlouva kupní, Smlouva příkazní

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce se domáhá na Janu P. a na Severomoravském bazaru, podniku státního obchodu v O., zaplacení 3.570 Kčs. Tvrdí, že koupil v lednu 1954 v prodejně Bazaru v O. starší harmoniku za cenu 3.570 Kčs. Harmoniku tu dal žalovanému podniku do prodeje spolužalovaný J. P. Po koupi harmoniky žalobce zjistil, že nástroj je vadný, potřebuje oprav; podle tvrzení žaloby požadovaná cena byla přemrštěná. Jelikož žalovaní neuznali neplatnost kupní smlouvy pro přemrštěnost prodejní ceny, domáhá se žalobce na obou žalovaných zaplacení částky 3.570 Kčs a přísl. rukou společnou a nerozdílnou s tím, že harmonika je u něho k dispozici.

Lidový soud v Litovli vyhověl žalobě proti Severomoravskému bazaru. Žalobu proti Janu P. zamítl.

Krajský soud zrušil rozsudek, pokud Severomoravský bazar byl uznán povinným zaplatit žalobci zažalovanou částku, jakož i ve výroku o nákladech. Pokud žaloba proti J. P. byla zamítnuta potvrdil rozsudek lidového soudu. K otázce, o kterou jde, uvedl

v odůvodnění:

Smluvní ujednání mezi Janem P. a žalovaným Bazarem o prodeji harmoniky zakládá podle nenapadených zjištění lidového soudu skutkovou podstatu smlouvy komisionářské. Bazar přijal na

základě přejímacího listu od Jana P. do komisního prodeje harmoniku a tuto vlastním jménem prodal žalobci. O osobě a jménu příkazce J. P. se žalobce dověděl teprve, když dodatečně, a to opětovně, harmoniku vrátil Bazaru pro její předražení. Bazar uzavřel tedy se žalobcem kupní smlouvu vlastním jménem na účet J. P. Touto smlouvou se stal Bazar jako komisionář sám oprávněným a závazným. Mezi Janem P. jako osobou třetí a žalobcem nevznikly z kupní smlouvy práva ani závazky.

Na věci nic nemění, že zákonodárce neupravil komisionářskou smlouvu, která je s hlediska hospodářského styku celkem typická. Podle občanského zákoníka je smlouva komisionářskou pokládat za druh v občanském zákoníku upravené smlouvy příkazní (§§ 434-442 obč. zák.). Smlouva komisionářská je s hlediska samostatné právní úpravy sice smlouvou atypickou, s hlediska hospodářského styku však smlouvou typickou. Podle obsahu přejímacího listu nevyhradil si příkazce J. P., že kupní smlouva stran věci dané do komisního prodeje má být uzavřena jeho jménem a ani příkazník nežádal přijetí věci do komisního prodeje s podmínkou, že prodej věci bude uskutečněn jménem příkazce. Stvrzenka o zaplacení předmětu koupě ze dne 27. ledna 1954 obsahuje toliko označení předmětu a ceny. Údaje o tom, že jde o zboží komisní a kdo je komitentem v ní připojeny nejsou. Prodej věci dané do komisního prodeje se uskutečnil jménem příkazníka.

Kupní smlouva, která se přičítá cenovým předpisům, je neplatná celá, nikoli jen její část převyšující dovolenou cenu (§ 36 odst. 2, § 366 obč. zák.). Z neplatného právního úkonu nenastávají právní následky. Nedochází tedy ke vzniku, změně nebo zániku právních poměrů a účastníkům nevznikají práva ani povinnosti. Bylo-li podle neplatného právního úkonu plněno, došlo k plnění, pro které nebylo právního důvodu. Existujícím právním vztahům odpovídá, aby byl obnoven dřívější stav. Proto jsou účastníci povinni podle ustanovení o bezdůvodném obohacení navzájem si vrátit, co přijali (§§ 360-362 obč. zák.). Obsah restitučních povinností je určen ustanovením § 361 obč. zák. Kdo byl bezdůvodně obohacen plněním, pro které nebylo právního důvodu, je povinen vrátit předmět plnění s příslušenstvím, nebo není-li to dobře možné, nahradit cenu toho, co mu bylo plněno.

Odvolací soud schvaluje posouzení prvního soudu, že požadovaná a vyplacená cena za harmoniku převyšuje cenu přípustnou podle § 2 vyhl. č. 140/1947 Ú. l. o nejvyšších cenách za upotřebené zboží. Ustanovení cenových vyhlášek, jimiž se závazně určuje ceny zboží, platí i pro Bazary, jež jsou podniky státního obchodu. Prodejní cena upotřebeného zboží nesmí v žádném případě překročit 75 % nejvýše přípustné ceny nového zboží stejného druhu nebo zboží srovnatelného (§ 2 odst. 2 cit. vyhl.). Rozhodná je cena platná ke dni prodeje upotřebeného zboží. Od této ceny je třeba odečíst srážku za znehodnocení. Znalec F. H. v podstatě shodně se svědkem B. K. určil druh harmoniky a její nejvýše přípustnou cenu. Jde o harmoniku, kterou lze srovnat s harmonikou uvedenou pod poř. č. 647 ceníku MVO státních maloobchodních cen č. 60. Její maloobchodní cena činí 3.800 Kčs, s pouzdem 3.912 Kčs. Nesměla proto být harmonika prodána za cenu vyšší než 2.850 Kčs, s pouzdem za 2.934 Kčs. Byla však prodána za 3.570 Kčs.

Nejvýše přípustnou prodejní cenu upotřebeného zboží nelze zvýšit ani o odměnu, kterou si Bazar vyhradil pro případ uskutečnění prodeje zboží daného do komisního prodeje. To by přímo odporovalo ustanovení § 1 cit. vyhlášky, podle něhož za upotřebené zboží všeho druhu smějí být požadovány, slibovány, poskytovány a přijímány nejvýše ceny přípustné podle této vyhlášky. Důvod zvláštních předpisů, jimiž jsou stanoveny maximální ceny, jejichž nedodržení má za následek neplatnost právních úkonů, spočívá ve snaze podporovat provádění a plnění plánu a čelit všemu, co by mohlo jeho provádění a splnění narušovat.